



Robert Monro

Zkrácený popis výcviku mladých
vojáků, aby byli lépe poučeni.

Výňatek z druhé části deníků,
strany 183 až 192

Nejdříve si ukážeme úplnou kompanii, a také jak z dvanácti kompanií uspořádat brigádu.

Abys mohl vytvořit úplnou kompanii ozbrojených mužů, je potřeba 126 vojáků, kteří jsou rozděleni do 21 zástupů (Rot). Každý zástup má 6 mužů, z nichž dva jsou určeni na pozici vedoucích, kdy jeden z nich je desátníkem, vedoucím zástupu nebo rotmistrem, a druhý podrotmistrem, který je posledním mužem v zástupu. Tímto způsobem máš v kompanii 21 vedoucích, z nichž je šest desátníků a 15 rotmistrů, a pro uzavření zástupů 21 podrotmistrů. Kompanie se pak skládá z 21 zástupů a je rozdělena na šest oddílů, z nichž tři jsou pikenýrské, a tři zástupy, tedy 18 mužů, tvoří jeden pikenýrský oddíl. Dále jsou pak pro vytvoření úplné kompanie potřeba tři oddíly mušketýrů, kdy se každý oddíl skládá ze 24 mužů, tedy 4 zástupů. Tedy, aby byla kompanie úplná, je potřeba 9 zástupů pikenýrů na pravé straně, a 12 zástupů mušketýrů na levé straně, všechny zástupy na čele jednotky vyrovnané, a takto uspořádáš kompanii bez jejích důstojníků.

V kompanii jsou pak následující důstojníci: kapitán, poručík, praporečník, dva seržanti, čtyři správci výzbroje, vůdce jako pomocník praporečníka, furýr a písař. Dále v kompanii slouží tři bubeníci a 14 volných pozic (passe-volants), z nichž čtyři slouží jako kapitánovi sluhové, a všichni pak jako volní muži neprošli mustrováním. Celou kompanii pak tvoří 150 mužů, mimo důstojníky.

Celá kompanie pak nastupuje takto: pikenýři na pravé straně, mušketýři na levé. Následně praporečník nebo jeho zástupce, spolu s bubeníkem a třemi zástupy pikenýrů přinese zástavu, a postaví se na čelo kompanie před tím, než se vydají na pochod. Stejným způsobem má být zástava doprovázena při všech příchodech a odchodech z tábora.

Jakmile kompanie pochoduje na přehlídku nebo hlídku, spolu se všemi svými důstojníky, je její uspořádání následující. Kapitán vede šest zástupů mušketýrů, jeho bubeník pak jde mezi druhou a třetí řadou. Za nimi pak následuje nejstarší seržant, který vede pět zástupů pikenýrů, a praporečník vedoucí druhou část pikenýrů spolu se svým zástupcem, který nese zástavu, a bubeníkem, který jde také mezi oddíly. Poručík pak vede poslední část mušketýrů, tedy opět šest zástupů. Jakmile pak kapitán přijde na čelo oddílu, vydá svému bubeníkovi znamení, aby začal bubnovat, což pro vojáky znamená, že mají vztyčit své zbraně. Kapitán se pak postaví na čelo jednotky po jeho pravé straně, praporečník nalevo od něj a poručík nalevo od nich obou, seržanti jsou na obou křídlech a správci výzbroje jdou s polovinou pík v zadní části kompanie.

Dvanáct kompanií se pak rozdělí do tří skvadron, a každá ze skvadron zaujme místo se svými mušketéry i pikenýry v určité vzdálenosti od ostatních a ve stejném uspořádání, jako to již bylo ukázáno pro menší útvar, tedy pikenýři a zástavy napravo, a mušketýři nalevo. Tři úplné a nastoupené skvadrony pak tvoří úplnou brigádu pěchoty, která je rozdělena následujícím způsobem. Osm oddílů mušketýrů, tedy 32 zástupů, je rozděleno na čtyři čety, každá o šířce osmi mužů a vedená kapitánem, každá z částí pak vhodným důstojníkem. Všechny části se mají postavit na místo, s čely vyrovnanými vedle sebe. Za touto jednotkou se má postavit 36 zástupů pikenýrů, tedy 12 oddílů, spolu s jejich zástavami. Kapitán vede prvních pět zástupů, za nimi se pak ustaví čtyři zástavy, s tím že mezi druhou a třetí řadou první části má bubnovat bubeník. Za nimi mají praporečníci vést další část, spolu se svými zástupci nesoucími zástavy, kteří je následují, až se vyrovnají s čelem první části pikenýrů. Tato jednotka se pak má vyrovnat s se 32 zástupy mušketýrů, a takto utvořit pravé křídlo brigády. Přitom mají všichni nést své zbraně předpisově na ramenu, dokud jim není přikázáno něco jiného, a seržanti jednotky mají dohlížet na její křídla, dokud celá skvadrona pikenýrů, tedy 36 zástupů, nepostoupí na stejnou úroveň s mušketéry. Další skvadrona pikenýrů, tedy také 36 zástupů, která má utvořit střed brigády, má nastoupit po svých částech, kdy ty jsou vedeny tak, jak náleží, stejně jako

tomu bylo u předchozí skvadrony pikenýrů. Takto postupují, dokud nejsou vyrovnáni na čele oddílů s ostatními. Poté nastupuje dalších 32 zástupů mušketýrů, kteří patří k této skvadroně, jež je určena jako střed brigády. Má být přivedena na místo ve všech ohledech stejným způsobem, jako tomu bylo u první části mušketýrů, a má nastoupit v určitém odstupu za pikenýry jejich skvadrony. Která tvoří střed brigády. Seržanti na jejích křídlech pak mají dohlížet na pořádek v jednotce, a nemají strpět promíchání jednotek, pokud k tomu nedostali rozkaz. Po nich pak má nastupovat poslední skvadrona pikenýrů, ve všem následující to, jak nastupovaly předchozí skvadrony, a nakonec poslední skvadrona mušketýrů, tedy opět 32 zástupů, rozdělená na čtyři části. Tato skvadrona má dodržovat stejné seřazení, dokud není vyrovnána na čele se všemi oddíly pikenýrů, a takto utvoří levé křídlo brigády. Následně plukovník přikáže jednotce pikenýrů, která tvoří střed brigády, aby postoupila jako celek před ostatní jednotky, které tvoří křídla brigády. 32 zástupů mušketýrů, které stojí za nimi, následně postoupí vpřed, aby vyplnily mezeru, která je mezi těmito pikenýry, tedy středem brigády, a dalšími skvadronami pikenýrů, které stojí za nimi. Pak vydá plukovník znamení bubeníkům, aby se sjednotili v jejich rytmu, celá brigáda připravila své zbraně a jednotliví důstojníci zaujali místa, která jim přísluší. Následně pak má zbývající část mušketýrů ze tří skvadron mušketýrů, tedy 48 zástupů, nastoupit za těleso brigády, spolu s jejími důstojníky, kteří mají této části velet. Této poslední části je pak podle potřeby veleno, aby strážila dělostřelectvo, trén nebo aby dopravovala zásoby a municii k ostatním.



Pokyn, jak samostatně cvičit jednotlivé vojáky

Jakmile jsi ustavil kompanii, a ukázal, jakým způsobem nastupuje celá brigáda, uveď nyní, zejména pro mladé důstojníky, kteří jsou v tomto oboru nováčky, nejlepší způsob, jak má být kompanie cvičena, aby tomuto lépe rozuměli. Podle mého názoru se má postupovat tak, že nejdříve se v každém z 21 zástupů, ze kterých se skládá kompanie, ustaví desátník nebo vedoucí zástupu jako představený nad ostatními pěti, jako ten, který je z nich nejzkušenější v zacházení s píkou nebo mušketou, a také podrotmistr, což má být voják zkušenější v zacházení se svými zbraněmi než zbývající čtyři, protože je ustaven jako druhý po vedoucím zástupu. Tento voják se může stát příležitostně i vedoucím zástupu. Jakmile je pak kompanie ustavena, nechám první týden, aby každý ze šesti desátníků a patnácti rotmistrů, tedy vedoucích zástupů, s pomocí svého podrotmistra, po dobu tohoto prvního týdne cvičil ostatní čtyři, aby se ti cvičili samostatně po jednotlivých zástupech a stali se co nejvíce zkušenější v zacházení s píkou nebo mušketou, stejně jako oni. Pokud by to zanedbávali, mají být potrestáni zakutím do želez. Na to mají dohlížet seržanti, kteří se zodpovídají poručíkovi, poručík pak kapitánovi, kapitán majorovi, major podplukovníkovi a ti všichni plukovníkovi. Tedy, mají cvičit tak dlouho, dokud není každý v zástupu obeznámený v zacházení se zbraněmi a každý se svým vedoucím zástupu. Jakmile by podrotmistr zaujal místo vedoucího zástupu, mají ho všichni následovat tak, jako dříve svého vedoucího. Pokud by se pak zástup rozdělil, má být prostřední muž zástupu poučen o tom, jak zdvojit zástup na čele jednotky a hloubka zástupu byla tři muži tam, kde byla dříve šest mužů. Prostřední se má také naučit, jak se navracet na původní místo, tedy, že se obrátí na opačnou stranu, než ze které přišel, a nese při tom své zbraně vhodně tak, aby nepřekážel ostatním, a také bez toho, aby při návratu na svou původní pozici tropil hluk.

Dále pak mají desátníci, rotmistři nebo vedoucí zástupů, kteří jsou mušketýry, jakmile je jejich zástup zkušený ve správném zacházení s mušketou, nechat své vojáky vystřelit z mušket, a přitom postupovat vpřed. Vedoucí tedy vystřelí a zůstává na místě, ofoukne pánvičku, opět ji zasype jemným prachem, oklepe prach z krytu pánvičky, přehodí mušketu na svou levou stranu a při tom levou nohou ukročí vzad, tak, aby se ústí jeho muškety přiblížilo k jeho ruce, na stejném místě nabije hlaveň, a pevně stojí na místě, přičemž následující voják projde kolem něj po jeho pravé straně, postaví se před něj ve stejné vzdálenosti, v jaké stál dříve za ním, a na tomto místě vystřelí. Pak ofoukne pánvičku, nasype na ni prach, oklepe zbytky prachu a ustoupí se svou mušketou a levou nohou tak, aby mohl opět nabít hlaveň, jak jsem to již uvedl. Stejně pak postupují ostatní vojáci, a jeden za druhým, ve stejných rozestupech, vystřelí a opět nabíjejí, dokud rotmistr nestojí v zástupu poslední, a podrotmistr na čele zástupu. Následně opět druhý voják v zástupu postupuje vpřed, jakmile podrotmistr nabíjí, vystřelí a nabije svou mušketu na místě, a tak dále, dokud opět nestojí vedoucí zástupu na svém místě. Takováto střelba s postupováním po jednotlivcích se opakuje tak dlouho, dokud nepřítel neustoupí nebo dokud vojáci nedojdou na kontakt pík a pažeb mušket. Takto, když cvičí zacházení s mušketami po dobu jednoho nebo dvou týdnů, se stanou vojáci nepochybně velmi schopní v zacházení se svými zbraněmi, jakmile jsou zařazeni do větší jednotky, ať již velké nebo malé. Pikenýři mají být také cvičeni po jednotlivých zástupech, v tom, aby zvládli jejich jednotlivé pozice, a také, aby se seznámili se svými vedoucími zástupů a stali se zkušenými ve správném použití svých pík. Až následně má cvičit pohromadě celé těleso pikenýřů, což velmi zjednoduší práci důstojníkům. Mušketýři jsou pak také shromážděni do tělesa o šířce 16 nebo 32 mužů, ale stále o hloubce šesti řad. První řada mušketýřů následně současně vystřelí, přehodí muškety a opět nabíjí. Všichni vojáci druhé řady pak projdou po pravé straně vedoucích a postaví se před ně ve vzdálenosti, ve které stáli za nimi, a na tomto místě pevně stojí, stejným způsobem vystřelí, a dále ofouknou pánvičky, zasypou je, přehodí muškety a nabíjejí na místě, na kterém stojí. To je opakováno tak dlouho, dokud nevystřelí všechny řady, a dále, jak je potřeba, dokud protivník neustoupí nebo nedojde ke střetu na píky. Jakmile jsou pak vojáci zkušenými v provádění střelby při postupování proti nepříteli, mají provádět střelbu s ustupováním, což je někdy také nezbytné. Při takto vedené střelbě mají stát vojáci otočení čelem k nepříteli, poslední řada má vystřelit a následně projít mezi zástupy na čelo jednotky, a takto je opět vedena střelba v týlu po jednotlivých řadách, dokud se jednotka bezpečně neodpoutá od nepřítele.

Způsob výcviku jednotky mušketýrů

Pro to, abys mohl cvičit skvadronu mušketýrů, jakkoli by byla velká, nemá být počet jejích řad vyšší než šest. Počet zástupů pak může být takový, jak daleko jen dosáhne tvůj hlas, s tím že vždy dávej pozor na to, abys vydával povely na čele jednotky, protože jinak by mohlo dojít ke zmatkům. Před tím, než začneš velet, měl bys začít úvodem, tak jak to dělají dobří řečníci, aby upoutali posluchačovu pozornost. A ačkoli máš takto pomocí napomenutí upoutat posluchačovu pozornost, máš to učinit formou rozkazu, aby tví vojáci nebyli v průběhu cvičení roztěkáni, ale aby se vytrvale soustředili na svůj výcvik, takže pak budou lépe poslouchat a následovat slova povelů. Zejména pak máš rozkázat, aby byli zticha a neklábosili s ostatními, a ani nemáš trpět to, aby při pohybu do sebe navzájem naráželi svými zbraněmi. Vždy pak dbej na to, aby následovali své vedoucí zástupů, kteří jdou na čele, a udržovali správné rozestupy jak mezi řadami, tak mezi zástupy. Což může být snadno provedeno, pokud budou náležitě sledovat své vedoucí zástupu a také dávat pozor na své sousedy vlevo a vpravo, aby své řady drželi vyrovnané s čelem útvaru. Podobně pak, jakmile je jim veleno, že se mají obrátit na kteroukoli stranu, ať již po řadách nebo zástupech, mají nejdříve obrátit na danou stranu své obličeje, a následně se všichni současně pohnout. Pokud pak zdvojují řady nebo zástupy, nebo provádějí protichod, mají dát pozor na to, aby se navraceli na opačnou stranu, než na kterou jim byl velen původní povel. Tedy, pokud se mají zdvojit napravo, navracejí se vždy na levou stranu, a opačně, aby bylo zabráněno nepořádku nebo tomu, že si navzájem překážejí, k čemuž by došlo, pokud by se navraceli na stejnou stranu, na jakou vykonali původní povel. U protichodů je také při jejich procvičování nezbytné, aby velel nebo na chyby upozorňoval pouze jeden důstojník, kterému bylo v daný okamžik svěřeno velení, ať se již jedná o důstojníka vyššího nebo nižšího, a nikoli kterýkoli jiný voják nebo důstojník, protože pak by docházelo k nepořádkům, neboť jak se říká, pokud mnoho lidí mluví, málo poslouchá. Z tohoto důvodu musí velet jako jediný, a nestrpět žádného soupeře, aby bylo zamezeno nepořádku. Nejdůležitějším bodem při cvičení je pak dodržování rozestupů, kterých jsou tři druhy. Široký rozestup mezi řadami, stejně jako mezi zástupy, což je 6 stop, a který se používá pouze při cvičeních, případně pokud jednotce hrozí ostřelování dělostřelectvem. Bitevní rozestup, který má být dodržován mezi řadami a zástupy, je pak tři stopy, tedy na vzdálenost loket na loket. Ve dříve zmíněném širokém rozestupu je tato vzdálenost na délku natažených paží, které se těsně dotýkají. Úzký rozestup, který se nejvíce používá při manévrech nebo otáčení, je rameno na rameno, kdy se celá jednotka drží pevně pohromadě v okamžiku, kdy má být napadena nepřítelem, aby nebyla rozehnána. Takto zakončíš svou řeč, která se týkala obecných pokynů, a následně opět zavelíš pozor, přičemž dbej na to, aby byl tento povel po jeho vydání vykonán. Dále vel, aby se mušketýři pozvedli, uspořádali se do řad a zástupů v širokém rozestupu šesti stop, a dávali pozor.

Vpravo v bok (to the right hand turne)

Jak jste byli (as you were)

Vlevo v bok (to the left hand turne)

Jak jste byli (as you were)

Vpravo čelem vzad (to the right hand about turne)

Jak jste byli (as you were)

Vlevo čelem vzad (to the left hand about turne)

Jak jste byli (as you were)

Zdvojte řady vpravo (to the right hand double your Ranks)

Jak jste byli (as you were)

Zdvojte řady vlevo (to the left hand double your Ranks)

Jak jste byli (as you were)

Sudé řady nebo zástupy vždy zdvojují přesunem do lichých, a čtvrtá řada je prostřední řada ze šesti.

Zdvoj te zástupy napravo (To the right hand double your files)

Jak jste byli (as you were)

Zdvojte zástupy nalevo (To the left hand double your files)

Jak jste byli (as you were)

Prostřední, nebo také čtvrtá řada, zdvojte čelo jednotky napravo (Middle-men or fourth Rancke to the right hand double your front)

Navraťte se nalevo, jak jste byli (to the left hand retire as you were)

Prostřední, zdvojte čelo jednotky nalevo (Middle-men ourth Rancke to the right hnd double your front)

Navraťte se napravo, jak jste byli (to the right hand retire as you were)

Poznámka: Šestá řada je označována jako Krajníci, nebo také podrotmistři.

Krajníci, zdvojte čelo jednotky napravo (Bringers up to the right hand double your front)

Nalevo jak jste byli (to the left hand as you were)

Prostřední, zdvojte čelo jednotky nalevo (Middle-men ourth Rancke to the right hnd double your front)

Napravo jak jste byli (to the right hand as you were)

Po všech zdvojováních vojáci nejdříve udělají čelem vzad, a následně ustoupí za ty, kdo stojí v řadě před nimi, a navrátí se na své místo ve stejných rozestupech. Zdvojování od Krajníků nebo Prostředních je pak velmi důležité, pokud má být vedena střelba salvou. Proto také má být dbáno na to, aby byli nejlepší muži na čele řady, na konci a uprostřed, a také aby v každém oddílu, který se skládá ze čtyř zástupů mušketýrů, byli obdobně nejzkušenější vojáci umístěni v pravém a levém zástupu.

Jakmile bylo řádně procvičeno zdvojování řad, a také všechno ostatní, mají se vojáci opět uspořádat v širokém rozestupu, a máš velet k procvičování různých způsobů protichodu. Ty jsou do určité míry potřebné, ale dle mého se využívají pouze zřídka, s výjimkou situací, kdy prostor neumožňuje provedení jiného manévru, a protichod umožní zamezit nepořádku mezi vojáky, proto tito nemají zanedbávat žádnou ze tří forem protichodu.

Nejdříve vel vojákům, aby se vyrovnali ve svých řadách a zástupech a aby nesli své muškety vhodně tak, aby netropili hluk. Následně vel:

Za pravou rukou protichod, bez toho abyste dělali hluk, na místě (to the right hand counter-march without nouise or losing ground)

Za levou rukou se navraťte na původní místo (to the left hand retire againe to th former ground).

Následně opět vel, aby se řady i zástupy vyrovnaly, a aby byly zbraně drženy správně tak, aby nedělaly hluk. Dej pozor na to, co má být veleno, a vyslov:

Obraťte se napravo (to the right hand turne)

Nyní je křídlo tím, čím bylo dříve čelo, a vel:

Za pravou rukou protichod na místě (to the right hand counter-arch and lose no ground)

Za levou rukou jak jste byli (to the left hand as you were)

Toto je obvykle využito, když mají být vyměněna křídla útvaru. Čelo může být opět tam, kde bylo před provedením protichodu.

Další formou protichodu je slovanský (Slavonian) protichod, při kterém ustupuješ, a současně se mění pozice čela oddílu. Jakmile ho chceš použít, vel, aby se první řada obrátila za pravou rukou čelem vzad, a ostatním pak vel:

Protichod skrz a na své původní rozestupy, za svými vedoucími zástupů (Countermarch, and through to your former distance after your Leaders)

Následně vel **Vedoucí řad, jak jste byli (leaders as you were)**, a ostatním:

Za levou ruku protichod, jak jste byli, na své původní místo (To the left hand countermarch as you were to your first ground)

Třetí druh protichodu považuji za ten, který má být procvičován nejvíce, neboť je potřeba, aby tento způsob dobře znali všichni vojáci ve všech armádách, a má být užíván zejména před nepřítelem. Je nejrychlejší, podle mého názoru způsobuje nejméně nepořádku v jednotce, a jakmile se ho vojáci naučí, budou jej používat při jakékoli příležitosti, jakmile budou v širokém nebo bitevním rozestupu. Pak nech srazit řady a zástupy na úzký rozestup, ale bez toho, aby na sebe navzájem tlačily, každý vyrovnaný za svým vedoucím zástupu, a následně vel: Vpravo v bok nebo čelem vzad, podle toho, jak dovoluje příležitost a také terén. Nakonec pak vel, aby vojáci nesli své zbraně, následovali své vedoucí zástupů a opět se rozestoupili na bojový rozestup.

Nakonec, jakmile je těleso mušketýrů dokonale vycvičeno podle těchto pokynů, máš pro jejich lepší seřazení na cvičení neb do útvaru, a také v případě toho, kdy by v jednotce vznikl nepořádek, byli obeznámeni se svými druhy, provést následující. Nech jednotku nastoupit do rozestupu šesti stop, tedy širokého rozestupu jak mezi řadami, tak mezi zástupy. Následně je nech odložit zbraně, tam kde stojí, a vel seržantovi, aby odešel 100 kroků od jednotky mušketýrů a tam zarazil svou halapartnu do země. Následně vel mušketýrům, aby na úder bubnu běželi od svých zbraní k halapartně, a tam zůstali, dokud je buben nepovolá zpět. Toto cvičení naučí vojáky tomu, aby znali svá místa v jednotce, a aby, jakmile dojde v jednotce k nepořádku, byli rychle schopni se znovu seřadit. To je tedy vše, co se týká pochodových cvičení vojáků, která je máš naučit bez toho, aby prováděli střelbu.

Jakmile jsi pak nechal vojáky, aby si vyzkoušeli způsoby jejich přesunu, máš je seznámit se střelbou a s jejím vykonáváním, aby obstáli před nepřítelem. To může být snadno vykonáno, jakmile si procvičili střelbu nejdříve samostatně s využitím jednotlivých pozic, které jsou pro to určeny, a jak bylo veleno jejich nižším důstojníkům a vedoucím, aby je jim naučili, dříve, než je přistoupeno ke skupinovému výcviku. Proto, před tím, než přistoupíš k jednotlivým způsobům vedení střelby, máš nejdříve vydat několik obecných pokynů, které mají být všemi dodržovány, abys zabránil tomu, že vojáci zraní ať již sebe nebo své spolubojovníky, a také jak mají být jejich zbraně nejlépe použity proti nepříteli. Ve stejném smyslu máš pak pokračovat tím, jak oceňuješ odvážné mušketéry, kteří udržují své zbraně čisté a v pořádku, a nejvíce ty, kteří jsou zkušení v zacházení se zbraní. Zejména tedy to, že má každý voják dobře znát svou mušketu a její kohout, aby správně zakládal doutnák, a dále pak, aby držel ústí svojí muškety vždy směrem vzhůru, ať již ji mají na rameni, při nabíjení nebo při držení prstů na krytu pánvičky. Při střelbě pak nikdy nemají mířit výše nebo níže než na střed nepřítel. Následně, jakmile jsou tví mušketýři připraveni, s mušketami nabitými, můžeš jim velet ke střelbě v šarvátce, kdy jsou rozptýlení tak, jak jim to jejich důstojník velí, aby postupovali nebo ustupovali, jak to umožňuje příležitost. Také, aby vedli palbu po řadách, po zástupech, po částech nebo

salvou, jak jejich důstojník uzná za vhodné, takže budou schopní vést střelbu jakýmkoli způsobem. Podle mého názoru je však nejlepší následující způsob, i když je možných více způsobů střelby, ať již při postupování proti nepříteli, ustupování před ním nebo setrvávání na jednom místě, a to jak po řadách nebo po zástupech, které byly přeměněny v řady.

Při postupování proti nepříteli, jakmile není jednotka rozptýlená, ale v jednom tělese, vedou mušketýři palbu po řadách. Současně se připraví ke střelbě, a následně postupují 10 kroků vpřed, vedeni důstojníkem, který s nimi stojí na jedné úrovni a má ústí mušket obou řad před svým tělem. Druhá řada je těsně za zády první, a následně obě řady současně vystřelí. Pak obě řady nabíjejí své muškety na místě, na kterém stojí, a následující dvě řady procházejí před ně a vedou palbu stejným způsobem, dokud takto nevystřelí celá jednotka. Celý postup se pak opakuje, tedy postupování vojáků pomocí protichodu skrz zástupy, vždy proti němu, s tím že se k němu vojáci nikdy neobráť zády, pokud nepadli nebo pokud nebylo dosaženo vítězství. Toto je způsob střelby, který považuji za nejlepší. Ostatní způsoby střelby nejsou příliš využívány, neboť tento způsob může být využíván jak při postupování, tak při ústupu před nepřítelem. Jakmile pak velíš tělesu mušketýřů, aby vedlo palbu salvou, jak je to v bitvě obvyklé, ať již před tím, než dojde ke střetu s nepřítelem, nebo proti jízdě, nejdříve vel, aby krajníci od týlu napravo zdvojili čelo jednotky, aby se připravili ke střelbě, měli založené doutnáky a aby drželi prsty na pánvičkách. Následně srazí řady, ale nikoli zástupy, a důstojníci, kteří stojí na stejné úrovni s čelem jednotky mezi dvěma jejími částmi, velí ke střelbě jednou, dvěma nebo třemi salvami. Jakmile pak vojáci na svém místě nabili a dali muškety na ramena, mají se navrátit nalevo za své vedoucí zástupů.

Pokud je vedena střelba při ústupu před nepřítelem, připraví se celé těleso ke střelbě, při čemž vyrovnané pochoduje. Následně pak zkušený důstojník, který je v týlu jednotky, spolu se zkušeným důstojníkem na čele jednotky, velí posledním dvěma řadám, aby udělaly čelem vzad, a celé těleso zůstává s nimi. Jakmile pak tyto dvě řady vystřelily, procházejí skrze těleso na čelo jednotky, kde se zařadí do svých zástupů. Stejně pak postupuje zbytek tělesa, kdy vede střelbu vždy po dvou řadách, přičemž ustupuje, dokud není ústup jednotky jistý. Toto je tedy vše ke střelbě po dvou nebo třech řadách, podle toho, jak uznáš za vhodné.

Nyní obecně něco málo ohledně výcviku skvadrony pikenýřů. Co se týká obecných zásad při přesunu, které mají být dodržovány, platí, že mají pikenýři udržovat své píky čisté a v pořádku, a nikdy jim nemá být trpěno, aby své píky zkracovali, což je možné často na pochodech vidět, a je velmi ošklivé vidět skvadronu pikenýřů s pikami, které nemají stejnou délku. Dále pak má při všech pohybech s pikou jít současně shodná ruka a noha, a voják má být zkušený v nastavování hrotu vzad, stejně jako vpřed. Tvá pikenýřská skvadrona má dále, stejně jako podle rytmu bubnu pochoduje, následovat i další rytmy bubnu, tedy seřazení, útok, svolání a ústup. Také mají být zkušení ve vlečení pik a nesení pik na ramenou. Také platí, že tvá skvadrona pikenýřů má hloubku pouze šest řad, ale zástupů může být tolik, kolik jich může slyšet tvé povely, za té podmínky, že počet zástupů není lichý. Jakmile máš pak pikenýry nastoupené a vyrovnané v širokém rozestupu šesti stop, vel jim aby vztyčili své píky, přivolej bubeníka k sobě a nech ho bubnovat k pochodu. Následně mají pikenýři položit své píky na ramena a nést je vodorovně nebo šikmo. Následně mají krátký čas pochodovat, načež nech bubeníka, aby opět vybubnoval seřazení. Na tento povel mají pikenýři vztyčit své píky a opět se začít řadit, rychle nebo pomalu podle toho, jak jim to udává rytmus bubnu. Pak nech bubeníka vybubnovat rytmus k útoku, na který mají pikenýři sklopit píky k boji a postupovat tak rychle, jak je vedeš. Následně je nech opět seřadit, při čemž pikenýři své píky vztyčí, a pochodovat, kdy si dají píky na ramena. Pak je zastav, nech bubeníka opět zabubnovat, a vel pikenýřům, aby dali píky k noze. Dále jim opět vel, aby se seřadili, při čemž mají opět vztyčit své píky, a to podle potřeby buď do bitevního rozestupu, nebo do úzkého rozestupu, podle toho, jestli mají provádět otáčení jednotky nebo protichod.

Jakmile se pak pikenýři hlásí u zástavy nebo jdou na hlídku, mají se vždy přesunovat s píkami ve vztyčené pozici, a stejně tak mohou tuto pozici využít na hlídce. Pokud pak mají pikenýři své píky vztyčené a stojí v jednotce v širokém rozestupu, mohou provádět veškerá zdvojování, stejně jako ta používaná mušketýry. Také se mohou obracet čelně, do týlu, napravo nebo nalevo, a také je můžeš pro zpestření nechat obrátit napravo nebo nalevo v čelní nebo týlové části jednotky. Totéž je můžeš také naučit, když mají píky na ramenou, i když to nemá být při cvičení prováděno příliš často. Jakmile máš pak pikenýry řádně vycvičené, a tito byli pravidelně vystavováni nebezpečí, budou schopni dobré služby v boji proti jízdě a také jako pěchota proti pěchotě. To platí ať již v bitvě, při vstupu do města nebo do průlomu, při ústupu nebo při obklíčování nepřítele, i na zdech měst nebo pevností. Všude tam se mohou pohodlně uplatnit, za předpokladu, že budou bojovat dobře a odhodlaně, a také když budou následovat své důstojníky. Podle mého názoru mohou také, pokud jsou dobře vedeni, příležitostně v poli porazit mušketýry, a současně, v okamžiku, kdy jsou vyrovnáni se střelci, představují ochranu před jízdou, když jí nedovolují získat výhodu na bitevním poli. To je tedy v krátkosti k použití píky, nejčestnější ze všech zbraní, která je také mojí volbou v okamžiku bitvy.

V okamžiku útoku nebo vstupu do průlomu s lehkým
kyrysem a dobrou přilbou, následován
dobrými spolubojovníky,
je mojí volbou pro
vstup do boje
dobrá půlpíka.
(:)



Poznámky překladatele:

Originál deníků je volně dostupný zde: [Monro, His expedition with the worthy Scots regiment \(called Mac-Keyes ... - Robert Monro - Google Books](#)

Text v kulatých závorkách uvádí anglické znění povelů nebo jiných termínů včetně původní diakritiky. Slovník pojmů, užitých v překladu, je uveden spolu s krátkým vysvětlením v tabulce níže:

Anglický termín	Překlad
Fuhrer	Vůdce, zástupce praporečníka
Leader, Rot-master	Vedoucí zástupu (první muž zástupu)
Bringer-Up, under Rot-masster	Krajník (muž na konci zástupu)
Middle-man	Prostřední (muž uprostřed zástupu)
Company	Kompanie
Body	Těleso
Division	Část
Corporalship	Oddíl
Squadron	Skvadrona
Plutton	Četa
Rot, file	Zástup
Rank	Řada
Open order	Široký rozestup (6 stop)
Battle order	Bojový rozestup (3 stopy)
Close order	Úzký rozestup (1,5 stopy)
Turn	Obrat
Counter-march	Protichod
Wheel	Otáčení
Mount Pike	Píku vztyč
Shoulder pike	Píku na rameno
Half Pike	Půlpíka (píka poloviční délky)

Pro Polský Svaz přeložil
Ondřej Frančík